

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของผู้ทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ในกฎหมายภาษีเงินได้นิติบุคคล ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษา ดังนี้

แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับกฎหมายภาษีเงินได้นิติบุคคล

ในการศึกษา มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ (บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธิ, 2553 : 81-83)

ความรู้ หมายถึง ความจำเกี่ยวกับสิ่งที่เคยเรียนรู้มาก่อน ไม่ว่าจะมีความจำเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป วิธีการ กระบวนการ ลำดับการ โครงสร้าง

ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารความหมายของสิ่งที่เรียนรู้โดยไม่จำเป็นต้องนำไปสัมพันธ์กับสิ่งอื่น ๆ ได้แก่

1. แปลความ สามารถสื่อความเป็นสิ่งที่เรียนรู้แล้ว โดยวิธีสื่อความหมายอื่น เข้าใจความหมายของความรู้ที่ปรากฏในการสื่อความหมายแบบต่าง ๆ
2. การตีความ สามารถอธิบายหรือสรุปความเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้นั้นได้
3. การขยายความ สามารถพิจารณาถึงสิ่งที่นอกเหนือไปจากเรื่องที่เรียนรู้ทั้งในด้านโอกาสที่จะนำไปใช้ ผลที่เกิดขึ้น แนวโน้มในโอกาสต่อไป การระลึกถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เคยมีประสบการณ์มาแล้ว และรวมถึงการจำเนื้อเรื่องต่างๆ ทั้งที่ปรากฏอยู่ในแต่ละเนื้อหาวิชา และวิชาที่เกี่ยวข้องพันกับเนื้อหาวิชานั้นด้วย

โดยสรุปความหมายได้ว่า ความรู้ความเข้าใจ หมายถึงความสามารถในการจำและเข้าใจรายละเอียดของข้อมูลต่างๆ ที่บุคคลได้สะสมไว้ และถ่ายทอดต่อๆ กันมาตลอดจนสามารถที่จะสื่อความหมาย แปลความ ตีความ ขยายความ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ หลังจากที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ แล้ว

2. กฎหมายภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นภาษีอากรประเภทหนึ่งที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร โดยจัดเก็บจากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล มีประเด็นดังนี้ (กรมสรรพากร, 2553ข: ออนไลน์)

(1) การคำนวณกำไรสุทธิตามเกณฑ์สิทธิ ตามมาตรา 65 ให้นำรายได้ที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีใด แม้ว่าจะยังไม่ได้รับชำระในรอบระยะเวลาบัญชานั้นมารวมคำนวณเป็น

รายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น และให้นำรายจ่ายทั้งสิ้นที่เกี่ยวกับรายได้นั้น แม้จะยังไม่ได้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นมารวมคำนวณเป็นรายจ่ายของรอบระยะเวลาบัญชี และรอบระยะเวลาบัญชีให้มีกำหนด 12 เดือน

(2) การคำนวณรายได้และรายจ่ายตามคำสั่งกรมสรรพากร ที่ ทป. 1/2528 (แก้ไขตามคำสั่งที่ ทป. 155/2549) กรมสรรพากรได้กำหนดแนวทางปฏิบัติให้ใช้เกณฑ์อื่นในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ดังนี้

(2.1) กิจการธนาคารตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ กิจการธุรกิจเงินทุน ธุรกิจเงินทุนหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจฟองซิเอร์ และกิจการธุรกิจหลักทรัพย์ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เว้นแต่รายได้ส่วนที่เป็นดอกเบี้ยสำหรับระยะเวลาหลังจากที่ได้ผิคนัดชำระติดต่อกันเกิน 3 เดือน จะนำดอกเบี้ยส่วนนั้นมารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่ได้รับชำระก็ได้

(2.2) กิจการประกันชีวิต เว้นแต่รายได้ส่วนที่เป็นเบี้ยประกันชีวิตจะนำรายได้มารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่ได้รับก็ได้

(2.3) กิจการฝากขายสินค้าซึ่งผู้รับฝากสินค้าทำหน้าที่ขายสินค้าแทนผู้ฝากสินค้าต้องนำรายได้จากการขายสินค้ามารวมคำนวณเป็นรายได้ทั้งจำนวนในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีการฝากขาย

กรณีที่เกิดการได้ทำสัญญาการตั้งตัวแทนผู้รับฝากสินค้าเพื่อขายเป็นหนังสือ โดยตัวแทนผู้รับฝากสินค้าได้รับค่าตอบแทนหรือบำเหน็จตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจะคำนวณรายได้เมื่อตัวแทนผู้รับฝากสินค้าขายสินค้าให้แก่ผู้ซื้อก็ได้

(2.4) กิจการให้เช่าทรัพย์สิน ทั้งผู้เช่าและผู้ให้เช่าต้องนำรายได้และรายจ่ายค่าเช่าหรือค่างวดและรายจ่ายที่เกี่ยวข้องมารวมคำนวณเป็นรายได้และรายจ่ายในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีตามส่วนแห่งระยะเวลาการให้เช่าทรัพย์สิน

(2.5) กิจการให้เช่าซื้อหรือขายผ่อนชำระ ต้องนำทรัพย์สินที่ได้มาโดยการเช่าซื้อหรือขายผ่อนชำระมาคำนวณหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา มูลค่าต้นทุนของทรัพย์สินนั้นให้ถือตามราคาที่พึงต้องชำระทั้งหมดแต่ค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาที่จะนำมาหักในรอบระยะเวลาบัญชีจะต้องไม่เกินค่าเช่าซื้อหรือราคาที่จะต้องผ่อนชำระในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นดังนี้

(2.5.1) กรณีที่กรรมสิทธิ์ยังไม่ได้โอนไปยังผู้ซื้อ และมีอายุสัญญาเกินหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชี ต้องนำกำไรที่เกิดจากการขายมารวมคำนวณเป็นรายได้ทั้งจำนวนในรอบ

ระยะเวลาบัญชีที่มีการให้เช่าซื้อหรือขายผ่อนชำระสำหรับดอกผลเช่าซื้อหรือขายผ่อนชำระให้นำมา รวมคำนวณเป็นรายได้แต่ละงวดตามวิธีการทางบัญชีที่รับรองทั่วไป

(2.5.2) กรณีที่กรรมสิทธิ์ได้โอนไปยังผู้ซื้อทันที ให้นำรายได้จากการขายมารวมคำนวณเป็นรายได้ทั้งจำนวนในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีการขายสินค้า

(2.6) กิจการก่อสร้าง จำนวนรายได้และรายจ่ายที่เกี่ยวข้องตามอัตราส่วนของงานที่ทำเสร็จตามวิธีการทางบัญชีที่รับรองทั่วไปมารวมคำนวณเป็นรายได้และรายจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

(2.7) กิจการค้ำอสังหาริมทรัพย์ โดย

(2.7.1) ให้คำนวณรายได้และรายจ่ายที่เกี่ยวข้องเป็นรายได้และรายจ่ายทั้งจำนวนเมื่อมีการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์

(2.7.2) ให้เลือกใช้วิธีใดวิธีหนึ่งต่อไปนี้ ในการคำนวณรายได้และรายจ่าย โดยให้ใช้วิธีนั้นตลอดไปสำหรับการขายอสังหาริมทรัพย์ประเภทนั้น เว้นแต่จะได้รับการอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงจากอธิบดีกรมสรรพากร

(2.7.2.1) จำนวนรายได้และรายจ่ายที่เกี่ยวข้องตามอัตราส่วนของงานที่ทำเสร็จในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีมารวมคำนวณเป็นรายได้และรายจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น หรือ

(2.7.2.2) จำนวนรายได้และรายจ่ายที่เกี่ยวข้องตามงวดที่กำหนดชำระ โดยให้ใช้วิธีการคำนวณตามอัตรากำไรขั้นต้น

(2.8) กิจการสนามกอล์ฟหรือกิจการให้บริการตามสัญญาระยะยาวแก่สมาชิก ต้องนำรายได้ที่เรียกเก็บหรือพึงเรียกเก็บในลักษณะเป็นเงินก้อนเพื่อตอบแทนการให้บริการทั้งจำนวนไม่ว่ารายได้นั้นจะเกิดขึ้นจากการผ่อนชำระหรือชำระครั้งเดียว และเรียกเก็บในลักษณะเงินค่าสมาชิก เงินประกัน เงินมัดจำ เงินจ่ายล่วงหน้าเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย หรือเงินอื่นที่เรียกเก็บในลักษณะทำนองเดียวกันมารวมคำนวณเป็นรายได้ทั้งจำนวนในรอบระยะเวลาบัญชีที่ได้เริ่มให้บริการ หรือจะนำรายได้นั้นมาเฉลี่ยตามส่วนแห่งจำนวนปีตามสัญญา แต่ไม่เกิน 10 ปี และนำมา รวมคำนวณเป็นรายได้ในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีตามสัญญา แต่ไม่เกิน 10 รอบระยะเวลาบัญชี นับแต่รอบระยะเวลาบัญชีที่ได้เริ่มให้บริการก็ได้

(2.9) กิจการขายชอร์ต (การขายหลักทรัพย์ที่ต้องยืมหลักทรัพย์มาเพื่อการส่งมอบ) ตามประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(2.10) กิจการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ โดยมีสัญญาขายหรือซื้อคืนตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

อนุญาต ผู้ซื้อหลักทรัพย์ต้องนำรายได้ที่เรียกเก็บ หรือพึงเรียกเก็บจากการขายชอร์ตมาเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น ส่วนต้นทุนให้ใช้ราคาปิดของหลักทรัพย์ในวันที่ทำสัญญาซื้อหลักทรัพย์นั้น และเมื่อมีการซื้อหลักทรัพย์มาคืนเมื่อใดให้คำนวณกำไรขาดทุนอีกครั้ง สำหรับค่าใช้จ่ายหากเกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีใดให้ถือเป็นรายจ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

(2.11) บริษัทบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วย บริษัทบริหารสินทรัพย์ เว้นแต่รายได้ซึ่งเกิดจากการบริหารสินทรัพย์คือคุณภาพที่รับซื้อหรือรับโอนจากสถาบันการเงิน ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์ บริษัทบริหารสินทรัพย์จะนำรายได้ดังกล่าวมารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่ได้รับชำระก็ได้

(3) **หลักเกณฑ์การคำนวณกำไรสุทธิทางภาษี** การคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 65 ทวิ ประกอบด้วยรายการดังนี้

(3.1) รายการที่ระบุไว้ในมาตรา 65 ตรี ไม่ให้ถือเป็นรายจ่าย

(3.2) ค่าสิทธิหรือค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน ให้หักได้ตามหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไขและอัตราที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

(3.3) การตีราคาสินทรัพย์ ราคาทรัพย์สินอื่นนอกจากราคาสินค้าคงเหลือให้ถือตามราคาทุนและในกรณีที่มีการตีราคาทรัพย์สินเพิ่มขึ้น ห้ามมิให้นำราคาที่ตีราคาเพิ่มขึ้นมารวมคำนวณกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิ

(3.4) การโอนทรัพย์สิน การโอนทรัพย์สิน ให้บริการหรือให้กู้ยืมเงินโดยไม่มีค่าตอบแทน ค่าบริการหรือดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทน ค่าบริการหรือดอกเบี้ยต่ำกว่าราคาตลาดโดยไม่มีเหตุอันสมควร เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินค่าตอบแทน ค่าบริการหรือดอกเบี้ยนั้นตามราคาตลาดในวันที่โอน

(3.5) การคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินหรือหนี้สิน ที่มีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศที่เหลือ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี ให้คำนวณค่าหรือราคาเป็นเงินตราไทย

(3.6) การตีราคาสินค้าคงเหลือ ให้คำนวณราคาทุนหรือราคาตลาดแล้วแต่อย่างใดจะน้อยกว่า และให้ถือเป็นราคาสินค้าคงเหลือยกมาสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีใหม่

(3.7) การคำนวณราคาทุนของสินค้าที่ส่งเข้ามาจากต่างประเทศนั้นเจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมิน โดยเทียบกับราคาทุนของสินค้าประเภท และชนิดเดียวกับที่ส่งเข้าไปในประเทศอื่น

(3.8) ถ้าราคาทุนของสินค้าเป็นเงินตราต่างประเทศ ให้คำนวณเป็นเงินตราไทยตามอัตราแลกเปลี่ยนในท้องตลาดของวันที่ได้สินค้านั้นมา เว้นแต่เงินตราต่างประเทศนั้นจะแลกเปลี่ยนในอัตราทางราชการก็ให้คำนวณเป็นเงินตราไทยตามอัตราทางราชการนั้น

(3.9) การจำหน่ายหนี้สูญ การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้จะกระทำได้ต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

(3.10) เงินปันผลที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลไม่ต้องนำมารวมคำนวณ

(3.11) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมให้นำมาคำนวณเป็นรายได้เพียงเท่าที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมาย

(3.12) เงินปันผลหรือส่วนแบ่งของกำไร ที่อยู่ในบังคับต้องถูกหัก ณ ที่จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมให้นำมารวมคำนวณเป็นรายได้เพียงเท่าที่เหลือ

(3.13) มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้ ไม่ต้องนำเงินค่าลงทะเบียนหรือค่าบำรุงที่ได้จากสมาชิก หรือเงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการรับบริจาคหรือจากการให้โดยเสน่หาแล้วแต่กรณี มารวมคำนวณเป็นรายได้

(3.14) ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีขาย ซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้รับหรือพึงได้รับ และภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งได้รับการขอคืน ไม่ต้องนำมาคำนวณเป็นรายได้

(4) หลักเกณฑ์รายจ่าย รายการที่ระบุในมาตรา 65 ตรี ไม่ให้ถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ ดังนี้

(4.1) เงินสำรองส่วนที่ตีเพิ่ม และได้นำมาถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิแล้วในรอบระยะเวลาบัญชีใด หากมีการตั้งเงินสำรองดังกล่าวลดลงให้นำเงินสำรองส่วนที่ตีลดลงซึ่งได้ถือเป็นรายจ่ายไปแล้วนั้นมารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่ตั้งเงินสำรองนั้นลดลง

(4.2) เงินกองทุน เว้นแต่เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

(4.3) รายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการส่วนตัว การให้โดยเสน่หา หรือการกุศล เว้นแต่การกุศลสาธารณะหรือการสาธารณประโยชน์ตามที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรีในส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 2 ของกำไรสุทธิ และรายจ่ายเพื่อการศึกษาหรือเพื่อการกีฬาตามที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรีให้หักได้อีกในส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 2 ของกำไรสุทธิ

(4.4) ค่ารับรองหรือค่าบริการ ส่วนที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

(4.5) รายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุน หรือรายจ่ายในการต่อเติม เปลี่ยนแปลงขยายออกไปหรือทำให้ดีขึ้นซึ่งทรัพย์สิน แต่ไม่ใช่เป็นการซ่อมแซมให้คงสภาพเดิม

(4.6) เบี้ยปรับหรือเงินเพิ่มภาษีอากร ค่าปรับทางอาญา ภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ชำระหรือพึงชำระ และภาษีซื้อของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ประกอบการจดทะเบียน

(4.7) การถอนเงิน โดยปราศจากค่าตอบแทนของผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

(4.8) เงินเดือนของผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วน ส่วนที่จ่ายเกินสมควร

(4.9) รายจ่ายที่กำหนดขึ้นเองโดยที่ไม่มีการจ่ายจริง หรือรายจ่ายซึ่งควรจะจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชี อาจลงจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีถัดไปได้

(4.10) ค่าตอบแทนแก่ทรัพย์สิน ซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลเป็นเจ้าของและใช้เอง

(4.11) ดอกเบี้ยที่คิดให้สำหรับเงินทุน เงินสำรองต่างๆ หรือเงินกองทุนของตนเอง

(4.12) ผลเสียหายอันอาจได้กลับคืนเนื่องจากการประกันหรือสัญญาคุ้มกันใดๆ หรือผลขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนๆ เว้นแต่ผลขาดทุนสุทธิตกมาไม่เกิน 5 ปี ก่อนรอบระยะเวลาบัญชีปัจจุบัน

(4.13) รายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายเพื่อหากำไร หรือเพื่อกิจการ โดยเฉพาะ

(4.14) รายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายเพื่อกิจการในประเทศไทยโดยเฉพาะ

(4.15) ค่าซื้อทรัพย์สิน และรายจ่ายเกี่ยวกับการซื้อขายทรัพย์สินในส่วนที่เกินปกติโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

(4.16) ค่าของทรัพยากรธรรมชาติที่สูญเสียหรือสิ้นไปจากกิจการที่ทำ

(4.17) ค่าของทรัพย์สินนอกจากสินค้าตราค่าต่ำลงภายใต้มาตรา 65 ทวิ

(4.18) รายจ่ายซึ่งผู้จ่ายพิสูจน์ไม่ได้ว่าใครเป็นผู้รับ

(4.19) รายจ่ายที่จ่ายจากผลกำไรที่ได้เมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี

(4.20) รายจ่ายที่มีลักษณะทำนองเดียวกับที่ระบุใน 1 ถึง 19

(5) **เงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล** ตามนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ และส่งเสริมสิทธิประโยชน์ทางภาษีให้แก่ผู้ประกอบการ ยังมีกฎหมายฉบับอื่นที่ยกเว้นเงินได้สำหรับภาษีเงินได้นิติบุคคล เช่น เงินได้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน รวมถึงได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรยกเว้นเงินได้สำหรับ

ภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหลายฉบับ เช่น ยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับเงินที่จ่ายไปเป็นค่าจ้าง หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานวิจัยของเอกชนที่กระทรวงการคลัง รับรองเพื่อทำการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเป็นจำนวนเงินร้อยละ 100 ของรายจ่ายดังกล่าว ยกเว้น ภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับเงินได้เป็นจำนวนเงินหรือมูลค่าของทรัพย์สินเป็นจำนวน 2 เท่าของ รายจ่ายที่จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษาให้แก่สถานศึกษาของทางราชการ สถานศึกษาขององค์การของรัฐบาล โรงเรียนเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน หรือสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน แต่ไม่เกินร้อย ละ 10 ของกำไรสุทธิก่อนหักรายจ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะ เป็นต้น

(6) การยื่นรายการและชำระภาษี บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีหน้าที่เสีย ภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิและต้องคำนวณภาษีเงินได้ นิติบุคคล และยื่นแบบแสดงรายการ และชำระภาษีปีละ 2 ครั้ง โดย

(6.1) การคำนวณเงินได้นิติบุคคลครั้งรอบระยะเวลาบัญชี

(6.1.1) การเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลครั้งรอบระยะเวลาบัญชีจาก ประมาณการกำไรสุทธิ ให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจัดทำประมาณการกำไรสุทธิ หรือ ขาดทุนสุทธิ แล้วให้คำนวณและชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลจากจำนวนกึ่งหนึ่งของประมาณการ กำไรสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

ภาษีเงินได้นิติบุคคลจากประมาณการนี้ให้ถือเป็นเครดิตใน การเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี และสามารถขอคืนได้ในกรณีที่เสียภาษีจาก ประมาณการสูงกว่ากำไรสุทธิที่ต้องเสียทั้งรอบระยะเวลาบัญชี

บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ไม่ยื่นรายการและชำระ ภาษีจากประมาณการกำไรสุทธิหรือ ยื่นรายการและชำระภาษีจากประมาณการกำไรสุทธิขาดไป ร้อยละ 25 จะถูกลงโทษโดยต้องเสียเงินเพิ่มอีกร้อยละ 20 ของจำนวนภาษีที่ต้องชำระ ตามมาตรา 67 ตรี

(6.2.2) การคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลครั้งรอบระยะเวลาบัญชีจาก กำไรสุทธิของรอบระยะเวลาบัญชี 6 เดือน บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่จะต้องคำนวณภาษี และชำระภาษีจากกำไรสุทธิของรอบระยะเวลา 6 เดือนนับตั้งแต่วันแรกของรอบระยะเวลาบัญชี ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในมาตรา 65 ทวิ และ 65 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร ได้แก่

(6.2.2.1) บริษัทจดทะเบียนตามกฎหมายตลาดหลักทรัพย์ฯ

(6.2.2.2) ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์

(6.2.2.3) บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ หรือบริษัทฟองซี
เออร์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจฟองซีเออร์

(6.2.2.3) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรได้กำหนด ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษี
เงินได้ (ฉบับที่ 128) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข สำหรับบริษัทหรือห้างหุ้นส่วน
นิติบุคคลตามมาตรา 67 ทวิ (2) แห่งประมวลรัษฎากร

(6.2) การคำนวณเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิ เมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี
การคำนวณกำไรสุทธิของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลให้คำนวณกำไรสุทธิตามเงื่อนไขที่
บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร โดยนำกำไรสุทธิดังกล่าวคูณด้วยอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล หาก
ขาดทุนสุทธิ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

ภาษีเงินได้นิติบุคคลจากประมาณการ สามารถนำมาเครดิตในการเสีย
ภาษีเงินได้นิติบุคคลเมื่อสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี

ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลถูกหักไว้ตาม
มาตรา 3 เตรส 69 ทวิ และ 69 ตรี รวมทั้งภาษีเงินได้ที่บุคคลอื่นเสียแทนตามมาตรา 65 จัตวา ตาม
หลักฐานในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น สามารถนำมาเครดิตในการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลเมื่อสิ้นรอบ
ระยะเวลาบัญชี

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขวัญวิมล โกศยเสวี (2540) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีเงินได้นิติ
บุคคลของสำนักงานบัญชีในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และ
สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างคือ สำนักงานบัญชีที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เข้าอบรม
สัมมนาที่สำนักงานสรรพากรจังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น จากผลการศึกษา พบว่า

(1) ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในตัวบทกฎหมายภาษีเงินได้นิติบุคคลตาม
ประมวลรัษฎากร อยู่ในระดับปานกลาง

(2) ผู้ตอบแบบสอบถามโดยเฉลี่ยมีความรู้ความเข้าใจปานกลางในเงื่อนไขการคำนวณกำไร
สุทธิเพื่อเสียภาษีเกี่ยวกับรายจ่ายตามมาตรา 65 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร มีความรู้ความเข้าใจ
ค่อนข้างน้อยเรื่องรายจ่ายตามมาตรา 65 ทวิ (2) การตัดมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือชำรุดไม่
สามารถใช้งานได้ โดยมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันในระดับการศึกษา

(3) ผู้ตอบแบบสอบถามโดยเฉลี่ยมีความรู้ความเข้าใจในระดับค่อนข้างน้อยในเรื่องใบการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเกี่ยวกับรายจ่ายตามมาตรา 65 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร โดยเฉพาะรายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (8) แห่งประมวลรัษฎากร กรณีหลักเกณฑ์เงินเดือนของผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนเฉพาะส่วนที่จ่ายเกินสมควร โดยมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันในระดับการศึกษา

(4) ความรู้ความเข้าใจในด้านการกรอกแบบแสดงรายการ และการยื่นแบบแสดงรายการพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ผลของคะแนนความรู้ความเข้าใจไม่มีความแตกต่างกัน

ประสูตร มุลินี (2542) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจในด้านภาษีเงิน ได้นิติบุคคลของผู้เสียภาษีในอำเภอเมืองจังหวัดระยอง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประกอบการที่ต้องเสียภาษีเงิน ได้นิติบุคคลจากฐานกำไรสุทธิร้อยละ 30 ในอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งได้ศึกษาวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจของผู้เสียภาษีเงิน ได้นิติบุคคลในด้านเงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิและรายการที่ไม่ให้ถือเป็นรายจ่าย จากการศึกษา พบว่า

(1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิและรายการที่ไม่ให้ถือเป็นรายจ่ายของผู้เสียภาษีเงิน ได้นิติบุคคล มีมากกว่าร้อยละ 50 ยกเว้นเรื่องการคำนวณราคาสินค้าคงเหลือ มูลนิธิหรือสมาคม การตีราคาทรัพย์สิน เงินปันผลจากบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา การจำหน่ายหนี้สูญ ดอกเบี้ยที่คิดให้สำหรับเงินทุนของตนเอง เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ค่าของทรัพย์สินที่ตีราคาต่ำลง รายจ่ายค่ารับรองหรือค่าบริการ รายจ่ายซึ่งพิสูจน์ไม่ได้ว่าใครเป็นผู้รับ และผลขาดทุนสุทธิของรอบระยะเวลาบัญชีก่อนๆ ยกมา มีน้อยกว่าร้อยละ 50

(2) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิและรายการที่ไม่ให้ถือเป็นรายจ่ายของผู้เสียภาษีเงิน ได้นิติบุคคล ที่มีเพศ ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประเภทของการประกอบกิจการ รายได้ของกิจการต่อปีต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิของผู้เสียภาษีเงิน ได้นิติบุคคลกลุ่มบริษัทจำกัดและห้างหุ้นส่วนจำกัดมีความแตกต่างกัน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรายการที่ไม่ให้ถือเป็นรายจ่ายของผู้เสียภาษีเงิน ได้นิติบุคคลกลุ่มอายุน้อยกว่า 25 ปี กับมากกว่า 45 ปี กลุ่มอายุน้อยกว่า 25 ปี กับอายุ 36-45 ปี และกลุ่มอายุ 26-35 ปี กับมากกว่า 45 ปี มีความแตกต่างกัน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิของผู้เสียภาษีเงิน ได้นิติบุคคลกลุ่มผู้จัดการฝ่ายบัญชีกับพนักงานบัญชี และกลุ่มหุ้นส่วนผู้จัดการกับพนักงานบัญชีมีความแตกต่างกัน

จินจิรา สันติชัยรัตน์ (2549) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาของผู้ทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ ในด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่ม เฉพาะส่วนที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างการจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีกับการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ทางภาษีอากร โดยการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีออกแบบสอบถามไปยังผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนต่อสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดเชียงใหม่ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจำนวน 278 คน จากการศึกษาพบว่า

(1) ผู้ทำบัญชีมีปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคลอยู่ในระดับปานกลางโดยมีปัญหาสูงสุดในด้านการรับรู้รายได้ เรื่องการ โอนทรัพย์สินการให้บริการ หรือให้กู้ยืมเงิน ซึ่งทางบัญชีไม่มีการคิดค่าตอบแทนหรือคิดค่าตอบแทนหรืออาจคิดค่าตอบแทนต่ำกว่าราคาตลาดแต่ทางภาษีเจ้าพนักงานมีอำนาจประเมินค่าตอบแทนตามราคาตลาดในวันที่โอน รองลงมาเป็นปัญหาด้านค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับรายจ่ายที่กิจการได้จ่ายไปจริงแต่ไม่สามารถพิสูจน์ผู้รับเงินได้

(2) ผู้ทำบัญชีมีปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่ในระดับปานกลางโดยมีปัญหาสูงสุดเกี่ยวกับการคำนวณมูลค่าฐานภาษีจากการส่งออก รองลงมาเป็นปัญหาด้านการรับรู้รายได้ที่เกิดจากภาษีขาย ซึ่งมีอยู่ระดับปานกลาง มีปัญหาสูงสุดเกี่ยวกับการขายสินค้า

(3) ผู้ทำบัญชีที่มีอายุน้อยจะมีปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคลมากกว่าผู้ที่มีอายุมาก และผู้ทำบัญชีที่มีระดับการศึกษาน้อยจะมีปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาในระดับสูง โดยผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่มีปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคลด้านการรับรู้รายได้ และมีปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่มด้านฐานภาษี